

KARTA KURSU (realizowanego w module specjalności)

Specjalność nauczycielska (nazwa specjalności)

Nazwa	Podstawy dydaktyki
Nazwa w j. ang.	<i>The basis of didactics</i>

Koordynator	Dr Anna Kwatera	Zespół dydaktyczny
		Zespół Studium Kształcenia Nauczycieli
Punktacja ECTS*	2	

Opis kursu (cele kształcenia)

W zakresie wiedzy:

- znajomość teorii i koncepcji kształcenia potrzebnych do kształtowania u potencjalnych nauczycieli refleksyjnego stosunku do teorii i praktyki pedagogicznej
- rozumienie roli edukacji w wymiarze jednostkowym i społecznym
- dostrzeganie i interpretowanie zmian oraz rozumienie prawidłowości zachodzących w systemie edukacji oraz jego poszczególnych segmentach
- rozumienie celowości samokształcenia, znajomości zasad i metod samokształcenia oraz potrzeby ciągłego doskonalenia swojego warsztatu pracy;
- rozbudzenie potrzeby ustawicznego doskonalenia się pod względem intelektualnym, wolicjonalnym i charakterologicznym.

W zakresie umiejętności:

- rozwijanie konkretnych umiejętności działaniowych i psychospołecznych niezbędnych w pracy nauczyciela- praktyka, w tym planowania działań, projektowania narzędzi pracy dydaktycznej oraz oceny pracy własnej i uczniów
- posługiwanie się zróżnicowanymi metodami i formami oddziaływań dydaktyczno- wychowawczych, stymulujących proces nabywania wiedzy przez uczniów
- samodzielne stosowanie zróżnicowanych stylów i strategii kształcenia oraz wspomaganie procesu nauczania-uczenia się, w tym nowoczesnych technik nauczania

W zakresie kompetencji społecznych:

- poszukiwanie twórczych, innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych; rozwijanie umiejętności współpracy z innymi nauczycielami w zakresie rozszerzania własnego warsztatu pracy

Efekty uczenia się

Wiedza	Efekty uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalnościowego)
--------	------------------------------	--

	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:	
	C.W1. usytuowanie dydaktyki jako subdyscypliny pedagogiki; przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki; relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych;	W01
	C.W2. zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego; style kierowania klasą; problem ład i dyscypliny; procesy społeczne w klasie; integrację klasy szkolnej; tworzenie środowiska sprzyjającego postępom w nauce; sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;	W02
	C.W3. współczesne koncepcje nauczania; cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania i ich rodzaje; zasady dydaktyki; metody nauczania; treści nauczania; organizację procesu kształcenia i pracy uczniów;	W03
	C.W4. zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej i jej budowę; modele lekcji; sztukę prowadzenia lekcji; style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne; racjonalnie gospodaruje czasem lekcji, a także odpowiedzialnie i celowo organizuje pracę pozaszkolną ucznia z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku	W04
	C.W5. konieczność projektowania działań edukacyjnych dostosowanych do potrzeb i możliwości ucznia, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się; potrzebę wyrównywania szans edukacyjnych; znaczenie odkrywania i rozwijania predyspozycji i uzdolnień; zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomię dydaktyczną nauczyciela;	W05
C.W6. sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów; ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania; wewnętrzny system oceniania; rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły; edukacyjną wartość dodaną.	W06	

Umiejętności	Efekty uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalność)
--------------	------------------------------	--

	W zakresie umiejętności absolwent potrafi:	
	C.U1. zidentyfikować potrzeby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;	U01
	C.U2. zaprojektować działania służące integracji klasy szkolnej;	U02
	C.U3. dobierać metody nauczania do nauczanych treści i zorganizować pracę uczniów;	U03
	C.U4. wybrać model lekcji i zaprojektować jej strukturę;	U04
	C.U5. zaplanować pracę z uczniem zdolnym, przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym;	U05
	C.U6. dokonać oceny pracy ucznia i zaprezentować ją w formie oceny kształtującej;	U06

Kompetencje społeczne	Efekty uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalnościowego)
	W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do: C.K1. twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych. K2. ma kompetencje interpersonalne, umożliwiające budowanie relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu kształcenia, w tym rodzicami (opiekunami) ucznia, włączające ich w działania sprzyjające efektywności nauczania K3. poprawnie posługuje się językiem ojczystym, wykazując troskę o kulturę i etykę wypowiedzi własnej i uczniów	K01 K02 K03

Organizacja													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	15	-		15		-		-		-		-	

Opis metod prowadzenia zajęć

- wykład problemowy
- wykład konwersatoryjny
- metoda warsztatowa
- metoda działań praktycznych
- mikronauczanie
- dyskusja

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W1		X					X	X	X			X	
W2		X					X	X				X	
W3		X					X	X				X	
W4						X		X					
W5						X		X					
W6						X		X					
U1		X					X	X		X		X	
U2		X					X	X	X	X		X	
U3		X				X		X				X	
U4						X		X					
U5						X		X					
U6						X		X					
K1		X						X	X				
K2		X				X	X	X					
K3		X						X					

Kryteria oceny	<p>Warunki zaliczenia przedmiotu:</p> <p>Wykłady – frekwencja > 50%, aktywny udział w dyskusjach</p> <p>Ćwiczenia – frekwencja > 80%, aktywny udział w dyskusji, analizach, rozwiązywaniu problemów; przygotowanie/przeprowadzenie gier dydaktycznych/metod aktywizujących, projekt grupowy.</p> <p>Egzamin w formie pisemnej; warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest posiadanie zaliczenia z wykładów i ćwiczeń.</p>
Uwagi	

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Dydaktyka jako subdyscyplina pedagogiczna. Przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki. Dydaktyka ogólna a dydaktyki szczegółowe. Główne nurty myślenia o edukacji szkolnej i szkole.

Klasa szkolna jako środowisko edukacyjne. Style kierowania klasą; ład i dyscyplina; procesy społeczne w klasie; metody integracji klasy szkolnej; tworzenie środowiska sprzyjającego postępowi w nauce; sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego.

Współczesne koncepcje nauczania. Cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania i ich rodzaje; zasady dydaktyki; metody nauczania; treści nauczania - program nauczania a podstawa programowa; organizacja procesu kształcenia i pracy uczniów.

Lekcja jako jednostka dydaktyczna. Budowa, modele lekcji i ich struktura; sztuka prowadzenia lekcji; style i techniki pracy z uczniami; środki dydaktyczne, korzystanie z otwartych zasobów edukacyjnych, samodzielne tworzenie narzędzi dydaktycznych.

Projektowanie działań edukacyjnych dostosowanych do potrzeb i możliwości ucznia, w szczególności możliwości psychofizycznych i tempa uczenia się; wyrównywanie szans edukacyjnych; odkrywanie i rozwijanie predyspozycji i uzdolnień; indywidualizacja i personalizacja pracy z uczniem (projektowanie indywidualnych ścieżek kształcenia i ich realizacja), nauczanie w

klasie zróżnicowanej; przygotowania uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomia dydaktyczna nauczyciela.

Ocenianie osiągnięć szkolnych uczniów; ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania; wewnętrzny system oceniania; rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; ocena efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działań szkoły; edukacyjna wartość dodana;

Język jako narzędzie pracy nauczyciela; praca z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego; metody porozumiewania się w celach dydaktycznych: wykładanie i zadawanie pytań, stymulowanie aktywności komunikacyjnej uczniów; praktyczne aspekty wystąpień publicznych; etykieta korespondencji tradycyjnej i elektronicznej.

Wykaz literatury podstawowej

- Bellanca J.A., (ed.) (2015). *Deeper learning. Beyond 21st Century Skills*. Bloomington: Solution Tree Press.
- Black P., Ch. Harrison i in., (2009), *Jak oceniać, aby uczyć*, Warszawa
- Bąbel P., Wiśniak M., (2015), *12 zasad skutecznej edukacji, czyli Jak uczyć żeby nauczyć*, Gdańsk
- Bereźnicki F., (2018), *Dydaktyka szkolna dla kandydatów na nauczycieli*, Kraków
- Cohen L., Manion L., Morrison K., (2003), *Wprowadzenie do nauczania*, Poznań
- Dix P., (2014), *Jak oceniać postępy uczniów*, Warszawa
- Dryden G., Vos J., (2011), *Rewolucja w uczeniu*, Poznań
- Dzierzgowska I., (2007), *Jak uczyć metodami aktywnymi*, Warszawa
- Gołębniak B. D., (2002), *Uczenie metodą projektów*, Warszawa
- Harmin M., (2015), *Jak motywować uczniów do nauki*, Warszawa
- Hattie J., (2015), *Widoczne uczenie się dla nauczycieli ("Visible learning for teachers")*, Warszawa
- Klichowski M., (2012), *Między linearnością a klikaniem. O społecznych konstrukcjach podejść do uczenia się*, Kraków
- Kruszewski K., (2017), *Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela*, Warszawa
- Kruszewski K., (2017), *Sztuka nauczania. Szkoła*, Warszawa
- Marzano R., (2012), *Sztuka i teoria skutecznego nauczania*, Warszawa
- Moss M., Brookhart S.M., (2017), *Cele uczenia się. Jak pomóc uczniom zrozumieć każdą lekcję*, <https://aktywnaedukacja.ceo.org.pl/content/cele-uczenia-sie-moss-brookhart>
- Niemierko B., (2012), *Kształcenie szkolne*, Warszawa
- OECD (2018), *Teaching for the Future: Effective Classroom Practices To Transform Education*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264293243-en>.
- Pellegrino, J. W., & Hilton, M. L. (Eds.). (2012). *Education for life and work: Developing transferable knowledge and skills in the 21st century*. Washington, DC: National Academies Press.
- Petlak E., (2017), *Innowacje w nauczaniu szkolnym*, Kraków
- Petty G., (2010), *Nowoczesne nauczanie*, Sopot
- Putkiewicz E., (2002), *Proces komunikowania się na lekcji*, Warszawa.
- Ripp P., (2017), *Uczyć (się) z pasją*, Słupsk
- Sterna D., (2016), *Uczę się uczyć. Ocenianie kształtujące w praktyce*, Warszawa
- Winkler M., Commichau A., (2008), *Sztuka prowadzenia wykładów i lekcji*, Kraków

Wykaz literatury uzupełniającej

- Brophy J.E., (2008), *Motivating Students to Learn*, New Jersey
- Burden P. R., Byrd D.M., (2019), *Methods for Effective Teaching: Meeting the Needs of All Students*, Eight Edition, London
- Brudnik E., (2003), *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie*, Kielce
- Bruner J., (2010), *Kultura edukacji*, Kraków
- Dylak S. (red.), (2011), *Metodyka kształcenia strategią wyprzedzającą*, Poznań
[bezpłatne wyd. cyfrowe dostępne pod adresem:
http://www.kolegiumsniadeckich.pl/att/podr_cznik_wyprzedzaj_ca_17_malypdf.pdf]

Kwaterna A., Cieśla P. (red.), (2010), *Rola i zadania dydaktyk przedmiotowych w kształceniu nauczycieli*, Kraków

Kwaterna A., (2010), *Kręta droga do metodycznej efektywności nauczyciela* [w:] Kwaterna A., Cieśla P. (red.), *Rola i zadania dydaktyk przedmiotowych w kształceniu nauczycieli*, Kraków

Kwaterna A., (2014), *Zakresy kompetencji nauczyciela do pracy z uczniem wybitnie zdolnym* [w:] H. Stępniewska-Gębik, J. Rybska-Kłapa (red.). „Teoretyczne i praktyczne konteksty specjalnych potrzeb edukacyjnych”, Kraków

Kwaterna A., (2014), *Praktyczne implikacje zniekształceń poznawczych i ich znaczenie w wyjaśnianiu (d)efektów skutecznego oddziaływania nauczycieli - wybrane zagadnienia.*[w:] A. Domagała-Kręcioch, B. Majerek, *Szkoła jako przestrzeń edukacyjnego (nie)porozumienia*, Kraków: Impuls,

Kwaterna A., (2015), *Nauczyciel-Kreator: twórcze potencjały tkwiące w zawodowej roli nauczyciela a kształtowanie kreatywności uczniów.* [w:] A. Kwaterna, S. Kowal, E. Zawisza, (red.), „Nauczyciel - między etosem a presją rzeczywistości. Wielowymiarowość kompetencji współczesnego nauczyciela”, Tom I, Będzin

Kwaterna A., Mądry-Kupiec M. (2017), *Edukacyjne znaczenie intra- i interpersonalnych relacji nauczyciel-uczeń w nawiązaniu do analizy transakcyjnej*, [w:] „Edukacyjna Analiza Transakcyjna”, 2017 nr 6.

Kwaterna A., Kocoń-Rychter K., Ferdyn E., Okulicz-Kozaryn K., (2019), *Good Behavior Game - alternatywa dla tradycyjnych metod zarządzania klasą*, [w:] „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Pedagogika”, 2019/20, s. 165-177.

Limont W., *Uczeń zdolny*, (2012), Sopot

Śnieżyński M., (2001), *Dialog edukacyjny*, Kraków

Pople J., (1997), *Uczeń trudny – jak go skłonić do nauki*, Warszawa

Żylińska M., (2013), *Neurodydaktyka*, Toruń

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	4
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	7
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	6
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	6
	Przygotowanie do egzaminu	7
Ogółem bilans czasu pracy		60
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2